

Nota

Verslag van resultaten verkenkend booronderzoek

Oudenaarde
Reytstraat
(prov. Oost-Vlaanderen)

Auteur: Christof Vanhoutte

Projectcode: 2020E143

Vergunningsnummer:	2020E143
Naam erkende archeoloog:	MONUMENT - VANDEKERCKHOVE (Archeoloog type 1)
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 99381, Y: 174323 X: 99434, Y: 174281
Kadastergegevens:	Oudenaarde, Afdeling 10, Sectie H, 146C0 (zie plan in bijlage 1)
Begindatum onderzoek:	31/08/2020
Einddatum onderzoek:	01/09/2020
Relevante termen thesauri:	Verkennde boringen, steentijd
Alle betrokken actoren:	Christof Vanhoutte (erkend archeoloog), Lisa Weyts (veldwerkleider), Michelle Arnouts (archeoloog –assistent)
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. VERKENNENDE ARCHEOLOGISCHE BORINGEN.....	4
1.1. INLEIDING	4
1.2. VRAAGSTELLING	5
1.3. RANDVOORWAARDEN	5
1.4. GEPLANDE WERKEN	6
1.5 WERKWIJZE EN STRATEGIE	7
1.5.1. Motivering onderzoeksstrategie	7
1.5.2. Organisatie van het vooronderzoek	8
1.5.3. Gebruikt materiaal.....	8
1.5.4. Inbreng specialisten	9
1.6. ASSESSMENTRAPPORT	9
1.6.1. Bodemkundige observaties tijdens het booronderzoek	9
1.6.2. Confrontatie bodemkundige observaties met het bureauonderzoek	10
1.6.2.1. Indicatoren	10
1.6.2.2. Assessment zeefresidu en vondsten.....	10
1.6.2.3. Verwachtingspatroon	11
1.6.2.4. Afweging verder vooronderzoek.....	12
2. BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN.....	13
3. SAMENVATTING	14
4. BIBLIOGRAFIE.....	15
4.1. UITGEGEVEN BRONNEN	15
4.2. INTERNETBRONNEN	15
4. BIJLAGEN	16

1. Verkennende archeologische boringen

1.1. Inleiding

In het kader van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag dient een archeologienota opgesteld, waarbij een archeologische evaluatie wordt gemaakt van het plangebied. Er wordt nagegaan of er zich een archeologische site op het terrein kan bevinden en of deze door de geplande werken al dan niet bedreigd wordt. Op basis hiervan wordt een programma van maatregelen opgemaakt.

In eerste instantie werd een bureauonderzoek uitgevoerd met ID10988¹. Voor de uitgebreide resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar het verslag van resultaten uit deze bekrachtigde archeologienota. Op basis van het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site onvoldoende worden onderbouwd. Daarom werd een archeologisch traject opgesteld, beginnende met landschappelijke boringen.

Uit het landschappelijk booronderzoek bleek initieel dat er geen begraven bodem aanwezig was binnen het plangebied. De bodemprofielen die geplaatst werden tijdens het hierop volgende proefsleuvenonderzoek weerleggen deze interpretatie echter. Tijdens deze fase van het archeologietraject bleek duidelijk de bewaard gebleven begraven bodemopbouw binnen het plangebied. Gezien de locatie van het onderzoeksgebied werd de volledige zone verder onderzocht door middel van een verkennend booronderzoek, teneinde de aan- of afwezigheid van een bewaard gebleven steentijdsite te kunnen vaststellen.

De zone voor verder verkennend booronderzoek wordt weergegeven in onderstaande figuur. Dit onderzoek kreeg de projectcode 2020E143. Deze boringen werden, net als de landschappelijke boringen, uitgevoerd in uitgesteld traject en na het proefsleuvenonderzoek.

¹ BOECKSTEYNS A., VERMEERSCH J., 2019.



De bedoeling van het waarderend booronderzoek is te achterhalen of het plangebied (een) potentiële steentijdsite(s) herbergt. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

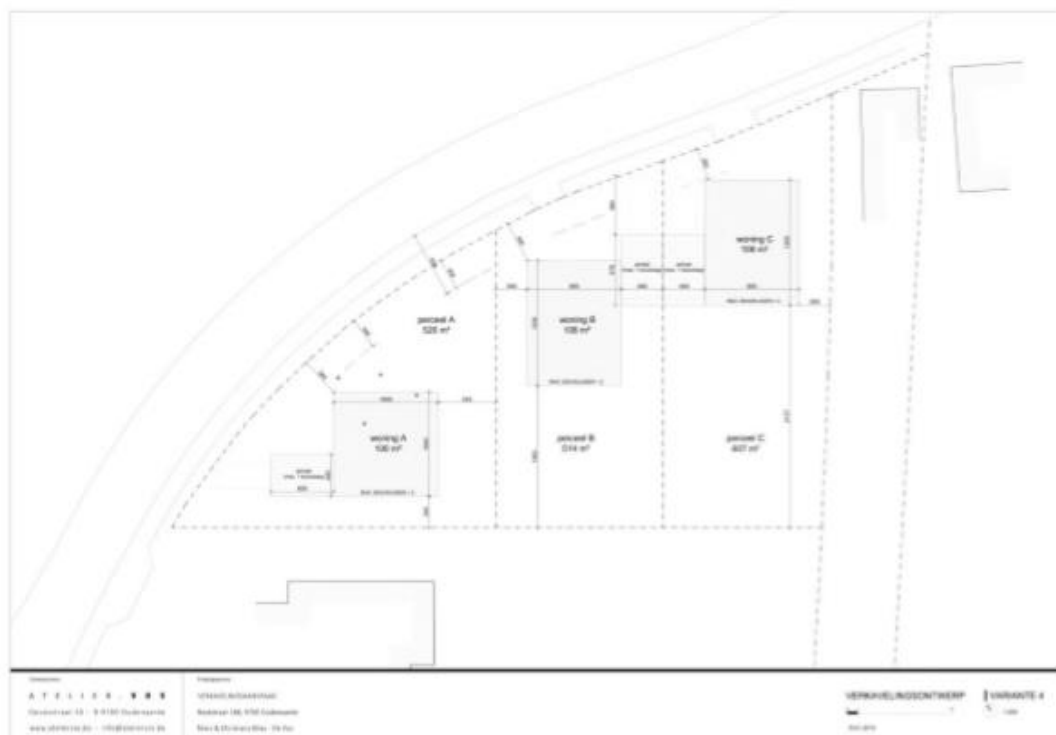
- Niet van toepassing.

² BOECKSTEYNS A., VERMEERSCH J., 2019.

1.4. Geplande werken³

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Reytstraat nr. 192 te Oudenaarde en heeft een oppervlakte van 1650m². Op het terrein staan verschillende boerderijgebouwen met een zekere ouderdom. De diepte van de fundering van deze gebouwen en de verstoring die deze teweeg hebben gebracht is niet gekend. De gebouwen zijn niet onderkelderd. Tussen de gebouwen is het terrein gedeeltelijk verhard met klinkers. De rest van het terrein is bedekt met gras.

Het gebied dat zal ontwikkeld worden is 1650m² groot. Het gaat om een verkaveling waarbij het terrein in drie loten van 514m², 526m² en 607m² zullen worden onderverdeeld. Op iedere kavel zal een eensgezinswoning worden gebouwd met aanpalende garage (Zie Figuur 2). In dit stadium van het project zijn de exacte plannen en funderingen van de woningen nog niet gekend. Er zijn dus ook nog geen doorsnedes beschikbaar. De woningen worden evenwel niet onderkelderd. De ingreep in de bodem zal dus vooral bestaan uit uitgravingen ten behoeve van de funderingen voor de individuele woningen en garages, putten en leidingen. De bestaande gebouwen op het terrein worden gesloopt na het verkrijgen van de vergunning.



Figuur 2: Plan van de geplande verkaveling met de woningen en bijbehorende garages.

³ BOECKSTEYNS A., VERMEERSCH J., 2019.

1.5 Werkwijze en strategie

1.5.1. Motivering onderzoeksstrategie

Om de onderzoeksvragen optimaal te kunnen beantwoorden en om zicht te krijgen op een eventuele aanwezigheid van een archeologische steentijdsite in de ondergrond werden 22 verkennende archeologische boringen uitgezet (diameter 15cm) op het terrein in een driehoeksgrid van 10mx12m. Er werd een standaarddiepte van 1m onder het maaiveld aangehouden, gezien hiermee op deze locaties de moederbodem bereikt werd. Zelfs met buffer meegerekend kan geconcludeerd worden dat boringen tot 1m voldoende diep zijn om de B-horizont volledig te bemonsteren.

De opgeboorde grond werd eerst gefotografeerd. Vervolgens werd de B-horizont met een buffer van de Ap- en C-horizont ingezameld in bulkemmers van 10L. De stalen werden nadien nat uitgezeefd (maaswijdte 1mm) in het depot van Monument Vandekerckhove nv. De registratie van de boringen en de verwerking ervan gebeurde conform de bepalingen uit de Code van Goede Praktijk.



Figuur 3: Detail van het onderzoeksgebied met aanduiding van de boorpunten van de verkennende boringen op het GRB.

1.5.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het veldwerk werd uitgevoerd door 1 archeoloog-assistent en de veldwerkleider. Het uitzeven en verwerken van de verschillende opgeboorde horizonten gebeurde door diezelfde archeoloog-assistent en één archeoloog. Het veldwerk werd uitgevoerd op 31 augustus en 1 september 2020.

1.5.3. Gebruikt materiaal

Bij het terreinwerk werd gebruik gemaakt van een Edelmannboor met diameter 15cm. De locatie van de boringen werd met een hand-gps uitgezet. Het uitzeven van de verschillende horizonten gebeurde na het afronden van de veldfase. De boorprofielen werden gefotografeerd (code **OURE20**) en beschreven. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Op alle foto's is een schaallat en een fotobordje aanwezig. Op dit bordje staat de projectcode (OURE20 en 2020E143) en het volgnummer van de boring (Figuur 4). In bijlage 6 van dit verslag is de volledige fotolijst terug te vinden.



Figuur 4: Voorbeeld van een boring (boring B22) zoals geregistreerd op het terrein.

Figuur 5: Zicht op de vastgestelde bodemopbouw van de geplaatste verkennende boringen.

1.6.2. Confrontatie bodemkundige observaties met het bureauonderzoek

1.6.2.1. Indicatoren

De opgeboorde boorstalen werden nat gezeefd op maaswijdte 1mm en werden onderzocht op archeologische indicatoren die kunnen wijzen op een steentijdartefactensite. Daarbij gaat het om indicatoren zoals lithisch materiaal, handgevormd aardewerk, houtskool, verbrand bot en verbrande/verkoolde macroresten van zaden en vruchten (zoals hazelnootschelpen). Een positief boorpunt wordt bepaald door de aanwezigheid van minstens één lithisch artefact. Dit is namelijk de enige directe indicatie (met uitzondering van verkoolde hazelnootschelpen; zie verder) voor een aanwezige steentijdsite, zeker als ze niet verbrand/verkoold zijn. Dit wil zeggen dat de boorlocaties met dergelijke resten (macro en bot) pas een goede indicatie geven voor steentijd wanneer er ook een lithisch artefact bij is aangeboord. Een uitzondering hierop zijn verkoolde hazelnootschelpen. Deze zijn tijdens het mesolithicum intensief ontgonnen en worden daarom als een directe indicatie voor steentijd beschouwd. Bij een positief boorpunt wordt geadviseerd om in de zone van de boorlocatie waarderende archeologische boringen uit te zetten.

1.6.2.2. Assessment zeefresidu en vondsten

Tijdens het uitzeven van de stalen werd voornamelijk houtskool en bouw materiaal aangetroffen. In geen enkel geval werden (fragmenten) silex ingezameld. Ook andere indicatoren die duiden op steentijd (zie ook 1.6.2.1.) werden niet waargenomen. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen vondsten uit de uitgezeefde boorstalen.

Boring	GL	AW	NS	SX	VB	BM	PM	HK
1		x				xx		xx
2						x		x
3						xx		xxx
4								x
5						x		xx
6	x	x				xxx		xxx
7								
8	gestuit							
9						x		x
10		x						xx
11	Ter hoogte van proefsleuf, geroerde grond							
12						xx		x

13						x		
14	gestuit							
15	A-C bodemprofiel							
16	A-C bodemprofiel							
17								xxx
18	A-C bodemprofiel							
19	A-C bodemprofiel							
20	x					xx		xx
21						x		xxx
22	x					xx		x
Legende:		GL = glas, BS = baksteen, AW = aardewerk, NS = natuursteen, SX = silex, PM = plantaardig materiaal, VB= (verbrand) bot X = weinig, XX = matig, XXX = veel						

Tabel 1: Overzicht van de aangetroffen vondsten.

1.6.2.3. Verwachtingspatroon

Op basis van het voorgaande assessment kan volgend verwachtingspatroon naar voor geschoven worden:

- De verkennende boringen bevestigen de intacte bodem (over een deel van het projectgebied) vastgesteld tijdens het landschappelijk bodemonderzoek.
- Ter hoogte van boringen B10/B11/B15/B16/B18/B19 bleek de bodemopbouw aangetast ten gevolge van de vooraf uitgevoerde sloopwerken. Voor deze locaties kon slechts een A(h) – C sequentie worden opgemeten.
- B8 en B14 werden gestaakt gezien de aanwezigheid van grote hoeveelheden puin in de ondergrond.
- In de boorstalen van de resterende boringen met intact bewaard bodemprofiel werden geen indicatoren vastgesteld die duiden op de aanwezigheid van een steentijdsite.
- Er zijn geen indicaties om een verder steentijdtraject te volgen. Er is een zeer lage tot geen verwachting voor de aanwezigheid van een steentijdsite.

1.6.2.4. Afweging verder vooronderzoek

Ondanks het feit dat de vaststellingen uit het landschappelijk booronderzoek konden bevestigd worden, konden geen directe indicatoren voor de aanwezigheid van een steentijdartefactensite (o.a. lithische artefacten of verkoolde hazelnootschelpen) herkend worden. Bijgevolg is het niet noodzakelijk verder vooronderzoek m.b.t. steentijd uit te voeren. Aangezien reeds voorafgaand aan dit verkennend booronderzoek het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd, waarbij geen indicaties werden vastgesteld voor de aanwezigheid van relevante archeologische resten, dient bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

2. Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Zijn er mobiele prehistorische artefacten aanwezig? Zo ja, uit welke periode stammen deze?
 - Er zijn geen mobiele prehistorische artefacten aanwezig.
- Is er sprake van concentraties met een densiteit aan mobiele artefacten? Is het mogelijk deze af te bakenen?
 - Nee.
- Met welke bodemhorizont(en) worden de mobiele prehistorische artefacten geassocieerd?
 - Er werden geen mobiele artefacten aangetroffen
- Is er sprake van de aanwezigheid van één of meerdere prehistorische sites? Zo ja, welke is de bewaringstoestand van deze sites?
 - Nee.
- Kan worden uitgesloten dat er voor de periodes volgend op de prehistorie een archeologische site aanwezig is binnen het projectgebied?
 - Aangezien reeds voorafgaand aan dit verkennend booronderzoek het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd, waarbij geen indicaties werden vastgesteld voor de aanwezigheid van relevante archeologische resten, dient bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. De aanwezigheid van een relevante archeologische site kan bijgevolg uitgesloten worden.

3. Samenvatting

In het kader van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag dient een archeologienota opgesteld, waarbij een archeologische evaluatie wordt gemaakt van het plangebied. Er wordt nagegaan of er zich een archeologische site op het terrein kan bevinden en of deze door de geplande werken al dan niet bedreigd wordt. Op basis hiervan wordt een programma van maatregelen opgemaakt.

In eerste instantie werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Voor de uitgebreide resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar het verslag van resultaten uit deze bekrachtigde archeologienota. Op basis van het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site onvoldoende worden onderbouwd. Daarom werd een archeologisch traject opgesteld, beginnende met landschappelijke boringen.

Uit het landschappelijk booronderzoek bleek dat initieel dat er geen begraven bodem aanwezig was binnen het plangebied. De bodemprofielen, die geplaatst werden tijdens het hierop volgende proefsleuvenonderzoek, weerleggen deze interpretatie echter. Tijdens deze fase van het archeologietraject bleek duidelijk de bewaard gebleven begraven bodemopbouw binnen het plangebied. Gezien de locatie van het onderzoeksgebied werd de volledige zone verder verkennend geboord, teneinde de aan- of afwezigheid van een bewaard gebleven steentijdsite te kunnen vaststellen.

Om de onderzoeksvragen optimaal te kunnen beantwoorden en om zicht te krijgen op een eventuele aanwezigheid van een archeologische steentijdsite in de ondergrond werden 22 verkennende archeologische boringen uitgezet (diameter 15cm) op het terrein. De opgeboorde grond werd eerst gefotografeerd. Vervolgens werd de B-horizont met een buffer van de Ap- en C-horizont ingezameld in bulkemmers van 10L. De stalen werden nadien nat uitgezeefd (maaswijdte 1mm) in het depot van Monument Vandekerckhove nv. De registratie van de boringen en de verwerking ervan gebeurde conform de bepalingen uit de Code van Goede Praktijk.

Ondanks het feit dat de vaststellingen uit het landschappelijk booronderzoek konden bevestigd worden, konden geen directe indicatoren voor de aanwezigheid van een steentijdartefactensite (o.a. lithische artefacten of verkoolde hazelnootschelpen) herkend worden. Bijgevolg is het niet noodzakelijk verder vooronderzoek m.b.t. steentijd uit te voeren. Aangezien reeds voorafgaand aan dit verkennend booronderzoek het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd, waarbij geen indicaties werden vastgesteld voor de aanwezigheid van relevante archeologische resten, dient bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

4. BIBLIOGRAFIE

4.1. Uitgegeven bronnen

- Vermeersch J, Boecksteyns A. 2019. Archeologienota, Verslag van resultaten, bureauonderzoek, Oudenaarde Reytstraat (prov. Oost-Vlaanderen), Ingelmunster. (<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/12729>)

4.2. Internetbronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- <https://www.geopunt.be>

4. BIJLAGEN

Projectcode	2020E143
Onderwerp	Plannenlijst
Bijlage	1
Type	Situeringsplan
Onderwerp	Zone verder onderzoek verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020
Bijlage	2
Type	Situeringsplan
Onderwerp	Locaties verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020
Bijlage	3
Type	Situeringsplan
Onderwerp	Bodemopbouw verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020
Bijlage	4
Type	Sporenlijst
Onderwerp	Vondsten verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020
Bijlage	5
Type	Inventarislijst
Onderwerp	Vondsten verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020
Bijlage	6
Type	Fotolijst
Onderwerp	Foto's verkennende boringen
Aanmaakschaal	nvt
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/06/2020

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%221bdf079-4168-4e12-af96-ab8900a1fdcf%22%7D>